This Question Paper contains 12 printed pages.
(Sections - A, B, C, D & E)

Sl.No.

17 (GE)

(MARCH, 2024)

Time : 3 Hours] *[Maximum Marks : 80*

સૂચનાઓ :

1) સ્પષ્ટ વંચાય તેવું હસ્તલેખન જાળવવું.
2) આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગ A, B, C, D અને E તથા 1 થી 61 પ્રશ્નો છે.
3) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. આંતરિક વિકલ્પો આપેલા છે.
4) પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
5) સૂચના પ્રમાણે આકૃતિઓ સ્વચ્છ, સ્પષ્ટ અને પ્રમાણસર દોરવી.
6) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.

Time : 3 Hours] *[Maximum Marks : 80*

Instructions:

1) Write in a clear legible handwriting.
2) This question paper has five Sections A, B, C, D & E and Question Numbers from 1 to 61.
3) All questions are compulsory. There are only internal options.
4) The numbers to the right represent the marks of the question.
5) Draw neat diagrams wherever necessary.
6) New sections should be written in a new page. Write the answers in numerical order.

---

https://www.gujaratboardonline.com

विभाग – A

• अधोदत्तस्य गद्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् अनुवादं कुरूत। (कोऽपि एक:) [4]
નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ એક)
Translate the following passage into English. (Any One)

1) अथ तेषां तत्कुलिशोपमं वचनं समाकर्ण्य मत्स्याः परस्परं प्राहुः – "श्रुतोऽयं धीवरालापः। अधुना अस्माभिः किं कर्तव्यम्।" तत्र अनागतविधाता नाम मत्स्यः प्राह – "नूनं प्रभातसमये धीवराः अत्रागम्य मत्स्यसंक्षयं करिष्यन्ति इति मम मनसि वर्तते। तत्र युक्तं साम्प्रतं क्षणमपि अत्र अवस्थातुम्।

2) न हि कोपकलुषिता विमृशति मतिः कर्तव्यमकर्तव्यं वा। कुपितस्य प्रथमम् अन्धकारीभवति विद्या, ततो भृकुटिः। आदौ इन्द्रियाणि रागः समास्कन्दति, चरमं चक्षुः। आरम्भे तपो गलति, पश्चात् स्वेदसलिलम्। पूर्वम् अयशः स्फुरति, अनन्तरम् अधरः।

• अधोदत्तानां संस्कृत–प्रश्नानाम् उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत। (के अपि द्वे) [2]
નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર વિકલ્પમાંથી સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)
Choose the correct answers from the options given below in Sanskrit. (Any Two)

3) भोजस्य कीर्तिः केन आसीत्?
(A) दयाभावेन
(B) भोजव्याकरणेन
(C) न्यायेन

4) केषां जनानां प्रगतिः बाधिता भवति?
(A) भयग्रस्तानाम्
(B) व्यसनिजनानाम्
(C) शिष्यजनानाम्

5) इन्धनानि जलेन शमयित्वा कन्या किं प्राप्तवती?
(A) कृष्णाङ्गारान्
(B) काष्ठानि
(C) जलम्

https://www.gujaratboardonline.com

• अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां लिखत। (यौ अपि द्वे) [4]
નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈપણ બે)
Answer the following questions in English. (Any Two)

6) લેખકે મનુષ્યોને કાષ્ઠખંડ જેવા શા માટે કહ્યા છે?
Why has author compared man with a piece of wood?

7) કન્યાએ શક્તિકુમારની ભોજનરુચિ કેવી રીતે વધારી?
In what way did the girl increase Shaktikumar's liking for meal?

8) યુદ્ધમાં વપરાયેલાં અસ્ત્ર-શસ્ત્રોથી શું -શું પ્રદૂષિત થઈ ગયું હતું?
What things were polluted by arms and weapons used in the war?

9) શક્તિકુમારની પરીક્ષા યોજના.
Shaktikumar's planning for test.

10) આધુનિક યુદ્ધ અને મહાભારતકાલીન યુદ્ધ વચ્ચે કયો તફાવત છે?
What is the difference between war of modern age and that of Mahabharata times?

अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत। [4]
નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.
Read the paragraph carefully and write answers in Sanskrit.

11) विक्रमस्य द्वादश्यां शताब्द्यां सिद्धराजः जयसिंहः मालवविजयं कृतवान्। विजयानन्तरं जयसिंहः नृपतेः यशोवर्मणः सर्वं धनं गृहीत्वा अणहिलपुरं प्रत्यागतवान्। धनेन सह तत्रत्यः ग्रन्थागारः अपि तस्य हस्तगतः जातः। अस्मिन् ग्रन्थागारे बहवोऽनुपमाः ग्रन्थाः आसन्। तेषु भोजेन विरचितं सरस्वती कण्ठाभरणनाम्ना प्रसिद्धं भोजव्याकरणमपि एकतमम् आसीत्।

प्रश्नाः

(A) जयसिंहः कस्य नृपतेः सर्वं धनं गृहीतवान्?
(B) सिद्धराजः जयसिंहः कदा मालवविजयं कृतवान्?
(C) यशोवर्मणः ग्रन्थागारः कस्य हस्तगतः जातः?
(D) भोजस्य ग्रन्थागारे कीदृशाः ग्रन्थाः आसन्?

https://www.gujaratboardonline.com

विभाग – B

- अधोदत्तस्य पद्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत। (कोऽपि एकः) [4]
નીચે આપેલા પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ એક)
Translate the following verses into English. (Any One)

12) प्रविचार्योत्तरं देयं सहसा न वदेः क्वचित्।
शत्रोरपि गुणाः ग्राह्या दोषास्त्याज्याः गुरोरपि।।
ध्येयं सनातनं ब्रह्म हेयं दुःखमनागतम्।
कायिकं सुखमादेयं विधेयं जनसेवनम्।।

13) विददार नखैरस्य तुण्डं पृष्ठे समर्पयन्।
केशांश्चोत्पाटयामास नखपक्षमुखायुधः।।
ततोऽस्य सशरं चापं मुक्तामणिविभूषितम्।
चरणाभ्यां महातेजा बभञ्ज पतगोत्तमः।।

- अधोदत्तानां संस्कृत प्रश्नानाम् उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत। (के अपि द्वे) [2]
નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર વિકલ્પમાંથી સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)
Choose the correct answers from the options given below in Sanskrit. (Any Two)

14) कविः किं याचते?
(A) भद्रम्
(B) दुरितम्
(C) सुखम्

15) महता यत्नेन शिला कुत्र आरोप्यते?
(A) नदीतटे
(B) भूमौ
(C) शैले

16) कस्य मूर्तिः पवर्गरचिता अस्ति?
(A) कृष्णस्य
(B) रामस्य
(C) शिवस्य

https://www.gujaratboardonline.com

- अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां लिखत। (केऽपि त्रयः) [6]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈ પણ ત્રણ)

Answer the following questions in English. (Any Three)

17) કોઈ પણ વ્યક્તિ બહુવ્રીહિ કેવી રીતે બની શકે છે?

How can anyone become बहुव्रीहि?

18) સંગઠિત રહેવા માટે કવિ શું કરવાનું સમજાવે છે?

What does the poet make understand to do to remain united?

19) ભક્ત શું-શું નથી જાણતો?

Which things does a devotee not know?

20) 'गीतामृतम्' માં કહેલા ભક્તના ચાર પ્રકાર જણાવો.

Write names of four type devotees according to 'गीतामृतम्'.

- श्लोकपूर्तिं कुरुत। (के अपि द्वे) [4]

શ્લોકપૂર્તિ કરો. (કોઈ પણ બે)

Complete the verses. (Any Two)

21) सर्वे भवन्तु .... भवेत्।।

22) आपत्सु रामः .... भवाञ्जनेयः।।

23) विवादे .... भवानि।।

https://www.gujaratboardonline.com

विभाग - C

- अधोदत्तस्य नाट्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत। (कोऽपि एकः) [4]

નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ એક)

Translate the following dialogue in English. (Any One)

24) शाण्डिल्यः – भो भगवन्! इदमुद्यानम्।

परिव्राजकः – प्रविश अग्रतः।

शाण्डिल्यः – भगवान् एव पुरतः प्रविशतु।
अहं पृष्ठतः प्रविशामि।

परिव्राजकः – किमर्थम्?

शाण्डिल्यः – पौराणिक्याः मम मातुः श्रुतम् अशोकपल्लवान्तरनिरूद्धो व्याघ्रः प्रतिवसति।
तत् भगवानेव पुरतः प्रविशतु अहं पृष्ठतः प्रविशामि।

25) पुनीतः – भ्रातः! मार्गे कदाचित् दुर्घटनाः अपि घटन्ति। तत्र प्रायः प्रस्तरादयो जडपदार्थाः, गवादयः पशवः, मनुष्याश्चेति त्रयः साक्षिणः भवन्ति। किं त्वं जानासि यत् घटितायाः दुर्घटनायाः सन्दर्भे एते त्रयोऽपि भिन्नं भिन्नं कर्म समाचरन्ति।

सुनीतः – न जानामि। प्रथमं कथयतु यत् प्रस्तरादयः किं कुर्वन्ति?

पुनीतः – प्रस्तरादयस्तु अचेतनाः सन्ति, ते स्वयं क्रियां कर्तुं समर्थाः न भवन्ति। अतः ते तथैव तिष्ठन्ति।

- अधोदत्तं वाक्यं कः वदति इति लिखत। (कौ अपि द्वौ) [2]

નીચે આપેલાં વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈ પણ બે)

State the following sentences who says to whom? (Any Two)

(अ)		(ब)
26) मर्षयतु भवान्। मद्वचन–अवगन्ता भवः।	–	चन्दनदासः
27) कः पुनः अधन्यो नृपतेः विरूद्धमाचरति।	–	धृतराष्ट्रः
28) छन्दतः।	–	शकुनिः
	–	परिव्राजकः

https://www.gujaratboardonline.com

- अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायां लिखत। (कौ अपि द्वौ) [4]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતીમાં લખો. (કોઈ પણ બે)

Answer the following questions in English. (Any Two)

29) કયા મનુષ્યની પશુમાં ગણના થાય છે?

Which man is considered to be an animal?

30) ચાણક્ય કઈ રીતે ચંદનદાસ પ્રત્યે અત્યાદર વ્યક્ત કરે છે?

How does Chanakya show respect towards Chandandasa?

31) પોતાને વાઘે પકડ્યો છે એમ માનીને શાંડિલ્ય કેવી બૂમો પાડે છે?

What does Shandilya say thinking that he has been cought by a tiger?

- अधोदत्तयोः विषययोः उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत। (के अपि द्वे) [4]

નીચે આપેલા વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)

Write short note on the following topics. (Any Two)

32) ઘટોત્કચનું પાત્રાલેખન.

Characterisation of Ghatotkacha.

33) આચાર્ય ચાણક્ય.

Acharya Chanakya.

34) પુત્રશોકના કારણે થયેલ અર્જુનનો વિલાપ.

Describe Arjuna's lamentation on Abhimanyu's death.

https://www.gujaratboardonline.com

- कोष्ठगतपदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत। (के अपि द्वे) [2]
કૌંસમાં આપેલા પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો. (કોઈપણ બે)
Make sentences using words given in the brackets. (Any Two)

35) માણસ સુખ અને દુ:ખનો અનુભવ કરે છે.
Man experiences happiness and sorrow.
(मानव, सुख च दुःख अनु + भू)

36) ઘટોત્કચ ધૃતરાષ્ટ્રને પ્રણામ કરે છે.
Ghatotkacha bows to Dhritarashtra.
(घटोत्कच धृतराष्ट्र प्र + नम्)

37) ત્યાર પછી શાંડિલ્ય પ્રવેશે છે.
Then enters Shandilya.
(ततः शाण्डिल्य प्र + विश्)

विभाग - D

- अधोदत्तानां प्रश्नानां सूचनानुसारम् उत्तराणि लिखत।
નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના-અનુસાર ઉત્તર લખો.
Answer the following questions according to the given instructions.

38) 'कृतान्तः' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत। [1]
पाण्डवः, सूर्यः, यमराजः

39) 'प्रवृत्तिम्' शब्दस्य विरूद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत। [1]
समवृत्तिम्, निवृत्तिम्, आवृत्तिम्

40) अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः वर्तमानकाल अन्यपुरुषस्य द्विवचनस्य रूपं चित्वा लिखत। [1]
वन्दते, वन्दन्ते, वन्देते

https://www.gujaratboardonline.com

41) अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः सामान्य भविष्यकाल उत्तमपुरूष एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत। [1]

पराजेष्यति, पराजेष्यसि, पराजेष्यामि

42) अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः आज्ञार्थ अन्यपुरूष बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत। [1]

समाचरतु, समाचरन्तु, समाचरताम्

43) अधोदत्तेभ्यः क्रियापदेभ्यः विध्यर्थ अन्यपुरूष एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत। [1]

दहेयुः, दहेताम्, दहेत्

44) 'काले पर्जन्यः अवर्षत्।' दत्तस्य वाक्यस्य 'स्म' प्रयोगयुक्तं शुद्धं वाक्यं चित्वा लिखत। [1]

क) काले पर्जन्यः वर्षतः स्म।

ख) काले पर्जन्यः वर्षन्ति स्म।

ग) काले पर्जन्यः वर्षति स्म।

45) अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः पञ्चमी विभक्तेः एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत। [1]

परिवारम्, परिवारेण, परिवारात्

46) अधोदत्तेभ्यः नामरूपेभ्यः तृतीया विभक्तेः एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत। [1]

अग्नेः, अग्निना, अग्निम्

47) उपपदविभक्तेः प्रयोगं कृत्वा रिक्तस्थानं पूरयत। [1]

.... विना निष्फलं हि जीवनम्।

(विद्या, विद्याम्, विद्यायाम्)

https://www.gujaratboardonline.com

48) प्रकोष्ठात् युक्तं संख्यापदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत। [1]

गमनमार्गे .... विघ्ना: भवन्ति।

(एक:, द्वौ, चत्वार:)

49) रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्य: चित्वा लिखत। [1]

लोष्ट: बहुवेगं गत्वा नैव तिर्यग् गच्छति।

(हेत्वर्थकृदन्तम्, सम्बन्धकभूतकृदन्तम्, कर्मणिभूतकृदन्तम्)

50) अधोदत्तस्य सन्धिविच्छेदं दत्तेभ्य: विकल्पेभ्य: चित्वा लिखत। [1]

प्रगतिस्तेषाम्

(प्रगतिस् + तेषाम्, प्रगति: + तेषाम्, प्रगतिस्ते + षाम्)

51) अधोदत्तस्य सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्य: विकल्पेभ्य: चित्वा लिखत। [1]

धनिक: + अपि

(धनिकोऽपि, धनिकोपि, धनिकापि)

- अधोदत्तयो: सामासिकपदयो: समासप्रकारं दत्तेभ्य: विकल्पेभ्य: चित्वा लिखत। [2]

52) धर्मक्रोधयो:

(कर्मधारय:, तत्पुरूष:, द्वन्द्व:)

53) नन्दराज्यम्

(तत्पुरूष:, बहुव्रीहि:, उपपद:)

https://www.gujaratboardonline.com

विभाग – E

- अधोदत्तानि वाक्यानि कथानकक्रमानुसारेण स्थापयत। [4]

નીચે આપેલા વાક્યો કથાનકક્રમાનુસાર ગોઠવો.

Arrange the sentences according to sequence of the story.

54) (A) भो वयस्य! एतानि पात्राणि मम न सन्ति।

(B) जन्म भवति पात्राणां मरणे संशयः कथम्।

(C) तस्य कूटनाथाभिधः वैश्यः प्रातिवेशिकः आसीत्।

(D) कूटनाथः सशोकम् अकथयत्।

- अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत। [4]

નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the paragraph carefully and write answers in Sanskrit.

55) एषः भारतदेशः अस्ति। एषः प्राचीनः ऐतिहासिकः सांस्कृतिकदेशः अस्ति। अत्र अनेकाः भाषाः, विविधानि मतानि च सन्ति। बहुविधाः आचाराः विचाराः च सन्ति। तथापि वयं भारतीयाः संस्कृतसूत्रबद्धाः स्मः। 'वयं भारतीयाः' इति भावना अत्र सुदृढा अस्ति। भवान् हिन्दुः अस्ति। सः मुस्लिमः अस्ति, त्वं क्रैस्तः असि, अहं सिक्खः अस्मि इति एषा भावना अत्र भेदिका नास्ति। वयं सर्वे भारतीयाः स्मः। भारतीयाः वयं धन्याः। देशोऽयं क्षोभरहितः भवतु।

प्रश्नाः :

(A) अस्माकं भारतदेशः कीदृशः अस्ति?

(B) बहुविधाः आचाराः विचारः च सन्ति तथापि वयं केन बद्धाः स्मः?

(C) अस्माकं का भावना सुदृढा अस्ति?

(D) भारतदेशे का भावना भेदिका नास्ति?

https://www.gujaratboardonline.com

- कर्ता-कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत। (के अपि द्वे) [2]
  કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો. (કોઈપણ બે)
  Match the following authors with books. (Any Two)

अ		ब
56) भासः	-	रामायणम्
57) महर्षिः वाल्मीकिः	-	महाभारतम्
58) नारायण पण्डितः	-	दूतघटोत्कचम्
	-	हितोपदेशः

- रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः लिखत। (कानि अपि त्रीणि) [3]
  રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ ફરીથી લખો. (કોઈપણ ત્રણ)
  Correct the underlined words and rewrite the paragraph. (Any Three)

59) एते पदार्थाः परस्परम् भिन्नाः सन्तीति प्रतीयन्ते। परंतु प्रत्यक्षतः परस्परं भिन्नेषु पदार्थेषु अपि किंचिदेकं स्वाभाविकं आन्तर्यं अपि भवति।

- अधोदत्तस्य श्लोकस्य अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरूत। (कोऽपि एकः) [3]
  નીચે આપેલ શ્લોકનો અનુવાદ લખીને અર્થવિસ્તાર કરો. (કોઈપણ એક)
  Translate the following verse and expand it. (Any One)

60) कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन।
मा कर्मफलहेतुर्भूः मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि।।

61) वज्रादपि कठोराणि मृदूनि कुसुमादपि।
लोकोत्तराणां चेतांसि को नु विज्ञातुमर्हति।।

https://www.gujaratboardonline.com